

Nytårstale af formand for Naalakkersuisut
(Det talte ord gælder)

Kære Landsmænd – Godt nytår til jer alle!

Vi står nu på tærsklen af et nyt år.

Vi står som et samfund foran mange opgaver.

Men jeg vil her særsomt nævne vore behov for at forbedre børnenes og familiernes forhold.

For det er nødvendigt at forbedre de kår, som børnene lever under.

Af denne grund fortsættes derfor Børnenes År også i 2019.

Jeg tænker tilbage på, hvad 2018 har bragt med sig. Det var et år, hvor vi tog et skridt fremad på mange områder.

I den forbindelse vil jeg særsomt nævne strategien – og ordet - KILLILIISA (LAD OS SÆTTE GRÆNSEN).

Arnajaraq, Arnannguaq, Henrik, Heidi, Michael og Gukki Nuka er nogle af vore medborgere som sammen stod frem og udviste stort mod og åbenhed overfor os, trods de vanskelige og svære forhold de selv har været udsat for.

Desværre er det for almindeligt blandt os – at tie om vore problemer.

Det var jer der formåede at sætte ord på de problemer, som mange mennesker havde valgt at tie stille om.

Hvis vi som individer vil komme ud af det dødvande, som vore mentale bekymringer ofte tynger os med, så bør vi være modigere til at stå frem – og det var netop det I gjorde og beviste overfor os.

Den gode energi som forbillederne her har aktiveret, er nu for alvor blevet udløst!

Når jeg nu er inde på begrebet forbilleder, kommer jeg til at tænke på en anden ting som skete i 2018.

I efteråret blev der – i flere byer – afholdt stille demonstrationer.

Budskabet var, at der skal gøres noget for at modarbejde selvmord.

Igen så vi initiativ fra borgernes side.

Til Niviaq Korneliussen – som var initiativtager – samt mange andre, der fulgtes op omkring initiativet, og de mange som deltog i demonstrationerne – jer vil jeg personligt gerne takke alle sammen.

Selvom jeres demonstration var uden ord – så giver jeres budskab genlyd endnu i dag.

Vi hører jer.

Ja, vi har opgaver foran os i vort land.

Det er derfor bydende nødvendigt – at bruge det frivillige initiativ, når det gælder opgaver, der har med samfundet at gøre. For nogle af de opgaver, kan ikke klares af myndighederne alene.

Jeg er stolt over, at der er så mange blandt vore medborgere der af egen vilje er med til at varetage opgaver frivillig basis. Indenfor sporten – kulturen – gennem socialt arbejde – og mange andre blandt jer, som søger og arbejder for at gøre en indflydelse og en forskel på vort samfund.

Jeg takker jer alle, hver og en!

I denne måned vil Naalakkersuisut samle alle telefoniske hjælpetjenester under et.

En ny telefonisk hotline – ”Tusaannga” (Hør mig) – vil blive muligt at bruge for de der har behov for at blive hørt og få rådgivning.

En koordineret særtjeneste, som skal bane vejen for dem der har behov for akut hjælp, at få støtte og assistance hurtigere – uanset problemets art. Dette løses ved at forene de gode kræfter!

I tænker måske – hvorfor indleder jeg med disse ting?

Jeg vil begrunde det med, at jeg føler, at disse ting også er opgaver, der står foran os for at blive løst.

Og hvis vi skal løse disse opgaver – så har vi også behov for disse mennesker.

Det er mennesker der har styrken – og modet – og som bruger dette for at støtte deres landsmænd og sprede styrke iblandt dem.

Vi er et lille folk, og derfor skal vi værne om hinanden.

For uanset hvem vi er, så har vi alle en kapacitet til at give andre styrke.

Det kører godt for vort land.

Det går godt med vores økonomi.

Dette kan ses på mange områder.

Bare i løbet af få år er antallet af registrerede arbejdsløse mindsket.

Når man kigger på vores sociale sektor, er hjælpen over for vore svage god, især når man sammenligner med forholdene i andre dele af verden.

I vort land har vi medborgere, som af helbredsmæssige årsager ikke er i stand til at udføre et arbejde, de bliver ikke overset og får systematisk hjælp. Dette skal vi som folk her i vort land være stolte over.

Men der burde være flere om samarbejdet for at løse opgaverne.

Det at have et arbejde burde føre til stigende materiel fremgang.

Det er derfor med glæde, at jeg kan meddele, at forberedelsesarbejdet af at indføre beskæftigelsesfradrag påbegyndes i dette nye år – og vi regner med at det bliver indført til næste år.

Der findes mange i vort land som, trods det faktum at de ikke har en formel uddannelse, stadig er i stand til at brødføde sig selv, fordi de har lært at udføre et arbejde, og det kører godt med dem. Vi skal vise glæde og taknemmelighed over, at der er så mange som både har lært sig et arbejde, og som udfører det godt.

Men det at have en uddannelse er noget som vi skal anse for at have stor betydning.

For uddannelse er en vigtig vej mod velfærd.

Det er grunden til at vi bruger masser af penge hvert år for at fremme uddannelse.

Og dette vil vi fortsætte med.

Her ligger I unge på et meget centralt sted

I er de næste.

Når I derfor bliver unge og skal til at klare jer selv, så må I vælge hvilken levevej I vil følge – og hænge i til I når målet.

Vi vil støtte jer i jeres anstrengelser!

Augo Lyng, som var en ildsjæl i vor samfund, har bl.a. dette budskab:

”Der kommer en tid hvor I må forlade jeres trygge plads fra bådens midte – der kommer en tid hvor I må overtage årene og roret.” ... citat slut.

Der er ingen anden udvej for det faktum, at I vil blive selvstændige i fremtiden – I skal derfor forberede jer!

Vi forældre må også være bedre til at støtte op omkring vore unge. Anspore – og opmuntre dem.

Alle har vi hver især vore evner.

Det allervigtigste i denne sammenhæng er blot, at når man begynder at leve som et sundt og voksent menneske, så skal man også ernære sig selv.

De der er gode til at arbejde med deres hænder, skal udnytte disse evner til deres eget bedste,
De der er gode til tal og boglige færdigheder, skal udnytte deres evner til eget bedste
Og de der er gode til sprog, skal udnytte denne evne til eget bedste.

Ved også at udnytte vort lands muligheder, f.eks. gennem fiskeri, landbrug og andre erhvervsområder, vil de der har en kompetence for at have et erhverv, udnytte disse evner, som er et vigtigt bidrag til gode for alles bedste.

Kort sagt, så har alle mennesker forskellige færdigheder – og der er brug for dem alle.

Alle der udnytter deres færdigheder i samfundet vil ikke være en byrde, men tværtimod bidrage til at yde for samfundet.

Derfor kræver Naalakkersuisut, at der skal arbejdes for at alle børnehaver, skoler og uddannelsessteder tilpasses borgernes evner og formåen. Uddannelsesstederne skal tilpasses til det bedste for landets indbygges behov. For der er brug for os alle sammen!

Jeg skal opfordre de unge, der stræber efter at højne deres uddannelsesniveau, om ikke at holde sig tilbage, og udnytte de muligheder ved at vælge uddannelser i udlandet.

For i alle aspekter af udviklingen i vort land, har vi behov for sammensatte og alsidige unge mennesker.

Vi baserer vores arbejde ud fra at fremme de fire hovedsøjler for erhverv i vort land, Fiskeriet, turismen, råstoffer og arbejdspladser.

Vi er nu i fuld gang med en fiskeri-reform – hvor en kommission som skal forny de juridiske aspekter skal i gang med arbejdet i år – og gennemføre den opgave den er blevet pålagt at udføre.

Vi ser derfor frem til at behandle kommissionens arbejde i Inatsisartut, og dette store arbejde skal udføres således, at det er til endnu større gavn for indbyggerne og samfundet end hidtil.

Loven omkring lufthavnsbyggeri blev vedtaget af Inatsisartut i efteråret. De fleste mennesker diskuterede dette livligt i 2018.

Nu skal lufttrafikken tilpasses på en mærkbar måde.

Disse projekter har været undervejs i mange år.

Mange midler har været brugt – og nu skal vi videre.

Det næste skridt er anlægsfasen – og en maksimal forbedring for samfundet.

Når den nye og omfattende trafikreform er gennemført, vil vort lands økonomi højnes på alle niveauer, til gavn for os alle.

Og jeg skal forsikre om at koalitionen vil arbejde grundigt for at nå disse mål.

Nu kan man planlægge udviklingen i Sydgrønland, idet man ikke længere skal vente på hvad der bliver besluttet.

Jeg er vidende om, at ikke alle er enige i disse skridt. Med så store forandringer i horisonten, kan man selvfølgelig ikke regne med, at alle vil have de samme synspunkter.

Men det er af højeste nødvendighed at skabe en udvikling som er passende for Grønland. For det er vigtigt at gøre forholdene bedre for de næste generationer.

Udviklingen skal ikke kun fremmes i de større byer.

Ved trafikreformen skal der også anlægges mindre lufthavne i de mindre byer.

Forbedringen af en bådehavn i Qaanaaq er nu i fuld gang.

Anlæggelsen af en bedre skibshavn i Uummannaq og Kangerlussuaq er også i fuld gang.

Vi skal fortsætte med en mere ensartet udvikling for alle beboede steder i Grønland.

Vort land er ét land – vi skal bruge mere energi på at støtte de steder der har større behov for udvikling.

Det er vigtigt at give en håndsrækning og støtte til de som er stærke nok, men som oplever tilbagegang, således forholder det sig også hos familier.

Familien er vort udspring og oprindelsessted som menneske.

Det er her vort liv grundlægges og vores kurs udmåles.

Derfor skal vi være opmærksomme på familiernes vilkår.

Der findes mange stærke og velfungerende familier i vort land.

Men der findes også dem der har behov for vor støtte – som har brug for en rettesnor.

Vi hører om nogle børn som går i skole uden hverken at have fået morgenmad eller nok hvile, og er rastløse.

De fleste af disse børn der vokser op under sådanne kår oplever tilbagegang i de fleste aspekter af deres liv.

Vi kan som ansvarlige mennesker ikke acceptere disse forhold.

Ethvert barn vil gennemgå sin barndom kun én gang, og den skal ikke beskadiges!

Vi skal være mere opmærksomme på, og støtte de familier i samfundet der har behov for en håndsrækning.

Vi skal bestrebe os endnu mere på at komme med rettidig handling.

At erkende deres problemer før de synker endnu dybere – og bestræbe os på at gøre noget for dem.

Vi må alle fælles som et samfund bestræbe os på at bryde den dårlige sociale arv, før den bliver en byrde for den næste generation.

Og det er alle borgeres afgørende og vigtige pligt at tage initiativ og arbejde sammen om løse dette.

Naalakkersuisut vil i det nye år skabe en ny familiepolitik, og i denne skal det bl.a. fremgå at man skal se på familien som et hele i de tilfælde, hvor myndighederne griber ind – og at de skal hjælpes som en familie-enhed.

Vi vil have opnået det bedste resultat, hvis vi kan undgå at børn bliver anbragt udenfor hjemmet fremover.

Vi må tillempe vor indsats således, at anbringelse af børn udenfor hjemmet bliver en minimumsløsning.

Naalakkersuisut vil i disse år arbejde på en strategi for at mindske antallet af tilfælde af forældres omsorgssvigt af børn.

Til jer alle der arbejder på sociale institutioner, døgninstitutioner og andre sociale sektorer, vil jeg gerne sige følgende.

I arbejder utrætteligt på vort samfunds vegne for at forbedre vilkårene for børn – og for vore voksne medborgere – som gennemlever ufattelige kår.

Uanset om I arbejder for myndighederne – eller gennem foreninger for at støtte vore medborgere – Så er I garant for at de mennesker, der mangler et sted at henvende sig, kan blive taget vare om –

I er dem som giver styrke til de mennesker der har behov for støtte.

Jeres arbejde hver især er prisværdigt, og vi er alle vidende om hvor tungt det arbejde I udfører er, men I arbejder utrætteligt videre.

Tak til jer alle hver især.

Vore ældre i vort land er af alleryderste vigtighed for familierne.

Vi skal bestræbe os på at forbedre forholdene for vore ældre.

Der skal arbejdes på at give ældre, som er arbejdsdygtige, til at have en indkomst ved siden af, uden at miste deres folkepension.

Derved vil vi opnå og sikre, at ældre der endnu kan og vil arbejde, beholder et arbejde.

Når jeg tænker på ældre der stadig har deres arbejdslyst i behold, så tænker jeg på Anthon Geisler, som i en alder af 99 år stadig kører sin egen butik i Ilulissat.

At der findes sådan et forbillede iblandt os, er både en kilde til stolthed og styrke.

Vi skal opnå at forbedre forholdene for de ældre som gerne vil arbejde – og som har forberedt deres alderdom.

Derfor vil Naalakkersuisut fremkomme med et lovforslag omkring dette forhold overfor Inatsisartut i dette år.

Vi skal gøre forholdene omkring de handicappede bedre, og der skal gøres mere for at gøre deres boliger mere tidssvarende.

Naalakkersuit arbejder også i dette år på at lave et lovforslag for at støtte de handicappede endnu mere.

Sunde medborgere er under alle forhold fundamentet for et godt samfund.

Derfor har vi i Naalakkersuisut et mål med at få koordineret forskellige instansers arbejde til at fremme sundhed blandt medborgerne.

For at forbedre koordineringen i dette arbejde har jeg som Naalakkersuisut formand besluttet at Departementet for Sociale Anliggender og Departementet for Sundhed slås sammen administrativt, således at ansvaret kommer under et Naalakkersuisoq medlem.

Når medborgerne oplever ulighed har det en indvirkning på borgernes sundhed.

Hvis vi skal højne fysisk og psykisk sundhed er det nødvendigt at forbedre koordineringen af indsatsen.

Koordineringsarbejdet indenfor forskellige indsatsområder indenfor Selvstyret skal intensiveres.

Vi skal bane vejen for at de områder der i kommunerne der beskæftiger sig med erhverv – samt samarbejdet med organisationer – samt på de sociale områder, sammen med sundhedsområderne udfører bedre resultater.

Der blev til stor glæde for os alle afholdt Pan Am mesterskaber i håndbold i vort land i sidste sommer.

Grønland og Chile dystede under en meget spændende kamp, hvor vi desværre til sidst tabte efter forlænget spilletid.

Det var en stor ærgrelse for os alle – men kampene beviste hvor gode vi er til at holde sammen.

Det var et vellykket arrangement – og vi er alle meget stolte over vores landshold.

Det er vigtigt for vore egne børn at have gode forbilleder fra vores land – lad os forøge dette gennem sporten.

Sport og motion er godt for individet.

Forbedret sundhed blandt borgerne, og en bedre livsstil, er ofte ensbetydende med et længere liv.

Derfor er der i Finansloven 2019 aflagt flere midler til støtte for både sport og forebyggelse i de kommende år.

Naturen og miljøet i vort land er et af de dyrebareste aktiver vi har.

Naturen, dyrelivet og miljøet i dette land, som vi har levet i gennem utallige generationer, er nogle af de største værdier vi ejer.

Den smukke natur i vort land – og dens enestående særegenhed – er noget som vi alle er meget stolte af – og en evig kilde til længsel, når vi er på rejse i andre lande.

Derfor er der planer om at oprette en miljøfond – fordi vi skal værne om naturen.

Vi står også overfor en koordineret affaldshåndtering mellem kommunerne og Selvstyret.

En sådan ordning der er skabt mellem et samarbejde mellem kommunerne og Selvstyret er et bevis på at man kan store mål kan opnås, når myndighederne arbejder sammen.

Det er et stort mål der er blevet nået – og derfor en kilde til glæde

***

I vort land lever vi af hvad naturen kan give os.

Fiskeri og fangst er en del af vort liv.

Nogle af os lever af det på fuldtid – og nogle er vokset op med at leve af det som et supplement.

Ved reguleringen af fangsten er både biologernes, samt fiskernes og fangernes viden vigtige, og skal supplere hinanden.

Naturressourcerådet i Attu blev i 2018 tildelt Nordisk Råds miljøpris.

Deres arbejde inkluderede fangernes og fiskernes viden og budskaber.

Jeg vil derfor gerne gratulere Attu folkene for hvad de har opnået – og for den pris de er blevet tildelt – og takke for den forbilledlige fremgangsmåde I har udviklet.

En mindretalsregering er ikke noget vi er vant til i Grønland. I dag har vi en mindretals Naalakkersuisut. Og jeg kan sige, at dette samarbejde har haft et godt udgangspunkt – og kører godt.

Ligeledes går også vort samarbejde med andre partier omkring bestemte mål og arbejdsopgaver godt.

Derfor er jeg optimistisk omkring samarbejdet i både Naalakkersuisut og Inatsisartut.

På Naalakkersuisut og det grønlandske folks vegne ønsker jeg godt nytår til Hendes Majestæt Dronningen og hendes familie – den kongelige familie. Således også det danske Folketing og den danske regering, det færøske Lagting og regering, samt det danske og færøske folk. Godt nytår til jer alle.

Ikke mindst har jeg vore frænder, som på grund af uddannelse, sygdom – og søfolkene – samt andre, der på grund af deres arbejde må fejre helligdagene væk fra deres hjem, i tankerne og ønsker jer alle et godt nytår.

Sidste år nævnte jeg følgende i min nytårstale, og vil gerne gentage det, fordi jeg synes det stadig er aktuelt:

Kære landsmænd...

Vor generations forældre, som i så mange år har stået i front, svinder nu i antal på grund af alderdom. Vi har som den generation der nu er kommet i samfundets front, pligt til at lede på en tryk og kærlig måde, og være forbilleder for vore efterkommere. Således som de ældre fra generationerne før os har lært os.

Fremtiden dukker op af sig selv, men udviklingen formes gennem vort arbejde.

Vi skal derfor arbejde for vort lands udvikling og fremgang.

Jeg vil gerne citere tredje vers i Augo Lynges digt - –“Suna inuusuttuusup anguniassavaa” (Hvad skal ungdommen opnå), fordi jeg synes det er aktuelt for hvor vi som samfund står nu og hvor vi er på vej hen:

“Og dog finder vi
at vi er afmægtige
Men fornægter ikke
At vi endnu er i vores vorden
og dog tror vi på
At grønlandere kan vinde som andre
Som et folk i fremgang.”

Med disse ord, ønsker jeg alle borgere i Grønland alt det bedste, samt et godt nytår.
Må Gud værne om vort land og dets folk